

Karar Verme Süreci

Esra ÇETİN ÖZDEN
Uzman Psikolog

Eldeki tüm bilgiler ışığında mevcut durumun kavranması, alternatif hareket stratejileri ve bunların getireceği sonuçları değerlendirerek uygun olanın gerçekleştirilmesi olarak tanımlayabileceğimiz karar verme süreci psikolojiden yönetime, hukuktan sağlığa, siyasetten eğitime birçok farklı disiplinin konusu olmuştur.

Durumun fark edilmesi ile başlayan bu sürece kişinin sahip olduğu birçok özellik doğrudan etki etmektedir. Kişisel ve çevresel faktörler olarak gruplandırabileceğimiz bu etkenleri sahip olunan kişilik özellikleri, yaş, cinsiyet, travma geçmişi, kültür, yaşanılan çevre, eğitim sistemi, ahlaki değerler, vb. şeklinde detaylandırabiliriz.

Etkili bir karar verme süreci birbirini takip eden yedi adımdan oluşmaktadır.

1. Probleme İlişkin Bilgilerin Toplanması: Karar verme sürecinin bu adımında karar problemine ilişkin sınırlayıcı unsurları, karşılaşılabilecek zorlukları ve bek-

lentileri içeren tüm bilgilerin tanımlanması gerekir.

2. Karar Alternatiflerinin Belirlenmesi: Karar probleminin sahip olduğu beklentileri karşılayan farklı birçok alternatif bulunmaktadır. Fakat her alternatif probleme ilişkin kısıtları karşılamıyor olabilir. Sürecin bu noktasında beklentiler ve kısıtlar açısından karar problemine uygun tüm alternatiflerin belirlenmesi gerekmektedir.

3. Alternatiflerin Değerlendirilmesi: Belirlenmiş olan her alternatifin bir diğer alternatife göre güçlü ve zayıf yönleri bulunmaktadır. Doğru kararın verilmesi ve verilen karar sonucunda bir sorun ile karşılaşılması için alternatiflere ilişkin tüm bilgilerin toplanması ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

4. Alternatifler Arasından Seçim Yapılması: Problemin belirlenmiş olan amacına en uygun olan alternatif belirlenir. Doğru alternatifin seçimi, karara ilişkin amacın doğru belirlenmesi ve alternatiflere ilişkin değerlendiril-

rilmenin doğru yapılmış olması ile yakından ilgilidir.

5. Kararın Uygulanması: Karar verme sürecinin son adımı belirlenmiş olan alternatifin uygulanmasıdır.

6. Karara İlişkin Sonuçların Gözden Geçirilmesi: Kararın uygulanması ile karar verme süreci sonuçlandırılmış olsa bile alınmış olan kararın sonuçlarının gözden geçirilmesi gerekmektedir. Daha önce değinildiği üzere karar verme süreci süreklilik arz eden bir eylemdir. Bu nedenle geçmiş dönemde uygulanmış karar süreçlerinin olumlu veya olumsuz sonuçlarından yapılan çıkarımlar bir sonraki karar sürecinde karar verici açısından önemli bir girdi olmaktadır.

Özetle; kişinin sahip olduğu kişilik özellikleri, cinsiyeti, yaşı, travma geçmişi, kültürü, yaşadığı çevre, eğitim sistemi, ahlaki değerleri ve bu karar verme adımlarını uygun şekilde takip etme durumu karar verme sürecinin temel dinamikleri arasında yer aldığı söylenebilir.